

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»

Проректор

в науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2014 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія громадської думки

Спеціальність 8.18010019 «Медіа-комунікації»

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

«Затверджую»

Проректор

з науково-методичної

і навчальної роботи

_____ О.Б. Жильцов

«_____» _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ

напряму підготовки 8.18010019 «Медіа-комунікації»

Інститут суспільства

2014-2015 навчальний рік

Робоча програма **Соціологія громадської думки** для студентів галузі знань 1801 «Специфічні категорії», **напряму підготовки 8.18010019 «Медіа-комунікації»**

Розробник: кандидат політичних наук кафедри філософії КУ імені Бориса Грінченка, доцент кафедри філософії КУ імені Бориса Грінченка Панасюк Леонід Валерійович.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри філософії
Протокол від « » _____ 2015 р. № ____

Завідувач
Кафедри філософії _____ Александрова О.С.

© Панасюк Л.В., 2014 р.

© КУ імені Б.Д. Грінченка, 2014 р.

ЗМІСТ

I. ВСТУП. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	
СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ «Соціологія громадської думки».	
ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ.....	
II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН	
III. ПРОГРАМА	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III.	
ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ	
IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «Соціологія громадської думки»	
КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	
V. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА	
ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША ІНДЗ	
ТЕМИ ІНДЗ.....	
СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ.....	
ЛІТЕРАТУРА.....	

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Соціологія громадської думки» (далі – Програма) є нормативним документом КУ імені Б.Д.Грінченка, який розроблено кафедрою суспільно-політичних дисциплін і правознавства Інституту лідерства, освітнього законодавства і політики на основі ОПП відповідно до затвердженого навчального плану.

Програму розроблено з урахуванням рекомендацій МОН України «Про Перелік напрямів (спеціальностей) та їх поєднання з додатковими спеціальностями і спеціалізаціями для підготовки педагогічних працівників за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавра, спеціаліста, магістра» (лист № 1/9-736 від 06.12.2007 р.)

Програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання в КУ імені Б.Д. Грінченка відповідно до вимог ОКХ, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни.

Програма визначає перелік, обсяг, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів, необхідне навчально-методичне забезпечення.

Навчальна дисципліна «Соціологія громадської думки» є складовою частиною дисциплін циклу гуманітарної та соціально-економічної підготовки нормативної частини блоку навчальної програми.

Мета

Метою вивчення курсу «Соціологія громадської думки» є:

- сформувати у студентів комплексні знання про соціологію громадської думки;
- ознайомити із закономірностями і механізмами формування громадської думки, особливостей її вираження та функціонування;
- навчити студентів аналізувати громадську думку у контексті суспільно-політичних процесів та прийняття управлінських рішень;
- сформувати навички впливу на громадську думку з гуманістичною метою за допомогою коректних методів.

Завдання:

- ознайомити студентську аудиторію з історією дослідження громадської думки в світовому контексті і в Україні;
- сприяти розумінню особливостей природи та функцій громадської думки у різних політичних режимах;
- пояснити механізми взаємодії громадської думки та ЗМІ;
- сприяти усвідомити соціально-класові детермінанти громадської думки про основні проблеми сучасності;

Навчальні результати / досягнення

У процесі вивчення політології студент має знати:

- основні категорії і поняття соціології громадської думки;
- структуру громадської думки, особливості її формування, вираження і функціонування;
- сутність громадської думки як оціночного судження і соціального інституту;
- основні принципи та напрями вивчення громадської думки в закордонній та вітчизняній практиці;
- осягнути сучасний стан громадської думки в Україні, Європі та світі;

Вміти:

- аналізувати громадську думку в Україні та у світі;
- розуміти і пояснювати фактори, що впливають на формування та динаміку громадської думки;
- інтерпретувати дані соціологічних досліджень громадської думки;
- володіти методологічним та методичним інструментарієм дослідження громадської думки;
- оцінювати соціальні настрої та напрацьовувати рекомендації для прийняття рішень;
- аналізувати громадську думку у контексті виборів та здійснювати менеджмент виборчих кампаній виходячи зі стану громадської думки;
- розуміти і втілювати у практичній діяльності сприйняття інституту громадської думки як ключового елемента політичної демократії.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 108 год., із них:

- лекції - 12 год.;
- семінарські заняття - 12 год.;
- індивідуальна робота - 4 год.;
- самостійна робота - 40 год.;
- модульний контроль - 4 год.;
- семестровий контроль - 36 год.;
- підсумковий контроль (у формі іспиту)

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
СОЦІОЛОГІЯ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ
1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ

Предмет: політологія

Дисципліна	Напря́м, спеціально́сть, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідно до ECTS: <i>3 кредити</i>	Шифр та назва галузі знань: 1801 «Специфічні категорії»	Частина програми (нормативна, вибір закладу, вибір студента): <i>нормативна</i>
Кількість змістовних модулів: <i>3 модулі.</i> Модуль I: аудиторна робота Модуль II: індивідуальні завдання Модуль III: самостійна робота Модуль IV: Індивідуальне навчально-дослідне завдання	Шифр та назва спеціальності: 8.18010019 «Медіа-комунікації»	Курс: 6. Семестр: 11
Загальний обсяг дисципліни: <i>108 годин.</i>	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «магістр».	Аудиторні заняття: <i>28 год.</i> З них: Лекції: <i>12 год.</i> Семінарські заняття: <i>12 год.</i> Індивідуальна робота: <i>4 год.</i> Самостійна робота: <i>40 год.</i>
Кількість тижневих годин: <i>2 години.</i>		Модульний контроль: <i>4 год.</i> Семестровий контроль: <i>36 год.</i> Вид контролю: <i>іспит.</i>

Тема 1. Громадська думка як соціальний феномен та об'єкт соціології. Історія вивчення громадської думки.

Тема 2. Етапи становлення громадської думки як соціального явища та як наукового поняття.

Тема 3. Основні чинники формування, форми прояву та критерії ідентифікації громадської думки.

Тема 4. Громадська думка як елемент суспільної свідомості Громадська думка як соціальний інститут.

Тема 5. Громадська думка і влада.

Тема 6. Особливості громадської думки у посткомуністичних суспільствах.

Використані скорочення:

- лекції (Л);
- семінарські заняття (СЗ);
- практичні заняття (ПЗ);
- індивідуальна робота (ІР);
- самостійна робота (СР);
- семестровий контроль (СК)
- підсумковий контроль (ПК).

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Р	А	Л	СЗ	ІР	СР	ПК	СК
Змістовий модуль I.									
1.	Тема 1. Громадська думка як соціальний феномен та об'єкт соціології. Історія вивчення громадської думки	12	4	2	2	1	7		
2.	Тема 2. Етапи становлення громадської думки як соціального явища та як наукового поняття	12	4	2	2		7	1	
	Разом	36	8	4	4	1	14	1	12
Змістовий модуль II.									
1.	Тема 3. Основні чинники формування, форми прояву та критерії ідентифікації громадської думки	12	4	2	2	1	7		
2.	Тема 4. Громадська думка як елемент суспільної свідомості Громадська думка як соціальний інститут	12	4	2	2		7	1	
	Разом	36	8	4	4	1	14	1	12
Змістовий модуль III.									
1.	Тема 5. Громадська думка і влада.	11	4	2	2	1	6		
2.	Тема 6. Особливості громадської думки у посткомуністичних суспільствах	13	4	2	2	1	6	2	
	Разом	36	8	4	4	2	12	2	12
	Семестровий контроль								36
	Разом за навчальним планом	108	28	12	12	4	40	4	36

III. ПРОГРАМА

Лекція 1.

Громадська думка як соціальний феномен та об'єкт соціології.

(2 год.)

Поняття «громадськість» і «громадська думка». Громадська думка як соціальний феномен, її роль в демократичному суспільстві. Напрями, особливості і методи вивчення громадської думки. Громадська думка як інститут громадянського суспільства. Громадська думка як явище суспільного життя та її найбільш характерні ознаки. Етапи формування громадської думки.

Наукові інтерпретації громадської думки: психологічна школа, юридична концепція, «двоступенева» модель, «спіраль мовчання», функціоналізм, французька школа, американська школа, нон-плюралістська думка, думка більшості.

Соціологічна інтерпретація феномену громадської думки. Громадська думка як об'єкт соціологічного дослідження. Суб'єкти громадської думки в сучасній соціології. Основні категорії та еволюція соціології громадської думки. Полістерівський та соціологічний підхід до визначення суб'єктів громадської думки. Специфіка суб'єктів громадської думки в посттоталітарних країнах.

Семінарське заняття 1.

Громадська думка як соціальний феномен та об'єкт соціології.

(2 год.)

План

1. Громадська думка як соціальний феномен і об'єкт наукового вивчення.
2. Соціологічна інтерпретація феномену громадської думки.
3. Суб'єкт і об'єкт громадської думки.
4. Громадської думки не існує. Бурдьє і Шампань.
5. Громадська думка в різних політичних системах.
6. Стан і особливості соціологічного вивчення феномена громадської думки в сучасній Україні

Література:

1. Короткова Л. Социология общественного мнения. Конспект лекций. - Санкт-Петербург, 2000. - с.1-5.

URL: <http://www.mpu-prague.cz/ru/students/fall2001/sociology/lecture.htm>

2. Элизабет Ноэль-Нойман. Общественное мнение. открытие спирали молчания (фрагменты монографии). / Пер. с нем./Общ. ред. и предисл. Мансурова Н. С. – М.: Прогресс-Академия, Весь Мир, 1996. – с.1-5.

URL: <http://rels.obninsk.com/Cd/Sdc/open/m-10/01-01-6.htm>

3. Mlyniec E. Public Opinion: Element of Theory / in: Polish Public Opinion in Relation to Poland Joining NATO, as an Element of Regional and Social Safety NATO. - NATO - EAPC Fellowships research, 1999-2001. – P.3-16.

URL: <http://www.nato.int/acad/fellow/99-01/mlyniec.pdf>

4. Халтобин В. О. Общественное мнение как социальная система и антисистема // Методология, теория и практика социологического анализа современного общества: Сборник научных работ, Харьков. – 2001.

URL: http://www.sociology.kharkov.ua/rus/chten_01.php

5. Forward to Ferdinand Tonnies, A Theory of Public Opinion. Translated by H. Hardt and S. Splichal. Rowman and Littlefield, 2000. – 5 p.

URL: <http://web.mit.edu/gtmarx/www/tonnies.html>

6. Пьер Бурдьё. Общественное мнение не существует / В кн.: Бурдьё П. Социология политики: Пер. с фр. Г.А. Чередниченко / Сост., общ. ред. и предисл. Н.А.Шматко./ — М.: Socio-Logos, 1993. — С. 159-177.

URL: http://bourdieu.narod.ru/sp/PB_SP_opinion_publique.htm

Лекція 2.

Етапи становлення громадської думки як соціального явища та як наукового поняття.

(2 год.)

Формування поняття громадської думки в період Античності і Нового часу. Дослідження громадської думки в США, Великій Британії, Німеччині наприкінці XIX-XX ст. Основні сучасні підходи до аналізу громадської думки. Моралізувально-нормативна концепція вивчення громадської думки Ю.Хабермаса. Теорія Н.Лумана. Статистично-психологічний напрям у дослідженні громадської думки Е.Ноель-Нойман.

Початковий етап їх розвитку: "солом'яні опитування" у США. Удосконалення теоретико-методологічної і методичної бази дослідження цього феномену на протязі XX століття. Утворення інститутів та центрів вивчення громадської думки у США і країнах Західної Європи (Франція, Великобританія, Німеччина).

Напрями досліджень і методи їх роботи. Дослідження громадської думки у колишньому Радянському Союзі, СНД. Вивчення громадської думки в Україні, загальна характеристика дослідницьких центрів, що вивчають цей феномен

Семінарське заняття 2.

Етапи становлення громадської думки як соціального явища та як наукового поняття.

(2 год.)

План

1. Передумови і причини виникнення опитувань громадської думки, «солом'яні опитування» громадської думки у США.
2. Вивчення громадської думки в дореволюційній Росії: напрями, специфіка.
3. Основні етапи розвитку опитувань громадської думки у колишньому Радянському Союзі, їх характеристика.

Література:

1. Алексеев Б.К., Докторов Б.З., Фирсов Б.М. Изучение общественного мнения: вопросы организации исследований // Социол. исслед. 1981. № 1. С. 78-85.

2. Бекешкина И.Е. Исследования общественного мнения в период демократизации // Социология: теория, методы, маркетинг. 2001. № 4. С.218-223.
3. Гавриленко И. Пол Лазарфельд: жизнь и творчество. К 100-летию со дня рождения // Социол.исслед. 2000. № 4. С.69-81.
4. Ганчев Д. Изучение и формирование общественного мнения. Пер. с болг.М.:Мысль. 1983.
5. Горшков М.К. Общественное мнение: история и современность. М.: Политиздат, 1988.
6. Есть мнение/ Общ.ред. Ю.А.Левады. М.: Прогресс, 1990.
7. Корнев С.Ф., Паниотто В.И., Яковенко Ю.И. Система территориальных опросов населения страны на базе почтовой службы страны// Социол.исслед. 1986. №4. С. 115-118.
8. Ноэль-Нойман Э. Общественное мнение. Открытие спирали молчания. М.: Прогресс. Академия, Весь мир, 1996.
9. Петровский М.М. США: политика сквозь призму опросов. М.:Международные отношения. 1982. С. 36-60.
10. Якуба Е.А. Социологический анализ общественного мнения// Современное общество. 1993. № 1.С. 131-138

Лекція 3.

Основні чинники формування, форми прояву та критерії ідентифікації громадської думки (2 год.)

Система факторів формування громадської думки. Взаємодія засобів масової інформації і громадської думки. Маніпулятивна і гуманістична стратегія формування громадської думки.

Механізм формування громадської думки трудового колективу. Основні принципи формування політичної громадської думки. Основні прийоми маніпулювання громадською думкою. Стратегія формування громадської думки.

Основні способи дії на поведінку індивідів і соціальних груп: примушення, співпраця, маніпулювання. Форми маніпулювання громадською думкою: затаювання інформації, зміщення акцентів, викривлення інформації. ЗМІ як один із найважливіших чинників формування громадської думки у сучасному світі.

Переконання, навіювання, наслідування та інші форми впливу на громадську думку. Логіка і теорія аргументації. PR і громадської думки. Визначення умов, вибір аудиторії і засобів комунікації.

Критерій відбору і оцінки ефективності дії PR-компаній. Імідж як компонент масового свідомості, його об'єктивна і суб'єктивна сторона. Стихійне та усвідомлене у формуванні іміджу. Імідж і архетипи масової свідомості. Умови ефективності сприйняття іміджу масовою свідомістю. Динаміка іміджу. Технологія формування іміджу.

Семінарське заняття 3.
Формування громадської думки
(2 год.)

План

1. Фактори спонтанного формування громадської думки.
2. Способи та мета цілеспрямованого формування громадської думки: реклама, медіа. Public Relations.
3. Маніпулювання громадською думкою і протистояння йому.
4. Особливості формування громадської думки під час виборів.
5. Специфіка формування громадської думки в сучасні Україні

Література:

1. Короткова Л. Социология общественного мнения. Конспект лекций. - Санкт-Петербург, 2000. - С.12-14.
URL: <http://www.mpu-prague.cz/ru/students/fall2001/sociology/lecture.htm>
2. Шампань П. Делать мнение: новая политическая игра. – М., 1997.
3. Кирбят'єв О. Засоби масової інформації як фактор формування громадської думки / Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії, №6, 2002. - 9 с.
URL: http://www.zgia.zp.ua/vestnik/gumvis6/St17_Kirbyatev_O.L.pdf
4. Авченко В. Теория и практика политических манипуляций в современной России. - М.: 2002. - 1-15 с.
URL: <http://www.psyfactor.by.ru/polman.htm>
1. Кушерець В. Формування громадської думки. - К., 1992
2. Возмитель А. А. Формирование и изучение общественного мнения. М.: Знание, 1987 - 64 с.
3. Городенко Л. Формування і функціонування громадської думки (масово-комунікаційний аспект): Дисертація. - К. - 2001.
4. Актуальные проблемы изучения и формирования общественного мнения, его использование в управлении социальными процессами. М., 1987.
5. Королько В. Основы публич рилейшнз. М.: Рефл-бук, 2000. - 528 с. (Глава V. Общественное мнение и публич рилейшнз).
URL: <http://enbv.narod.ru/text/Econom/korolko/str/05.html>

Лекція 4.

Громадська думка як елемент суспільної свідомості.

Громадська думка як соціальний інститут (2 год.)

Природа громадської думки. Поняття громадської думки. Форми громадської думки. Об'єкт і суб'єкт громадської думки. Ознаки громадської думки. Типи громадськості. Типи суджень громадської думки. Умови інституалізації громадської думки.

Прояви громадської думки як оціночного судження та соціального інституту у різні періоди розвитку людства. Типи суджень громадської думки: оціночні, аналітичні,

конструктивні. Поняття громадської думки як соціального інституту. Характеристика проблем, що вирішуються у процесі взаємодії громадської думки та владних структур. Умови інституалізації громадської думки в сучасній Україні. Відновлення "нормальних" процесів утворення соціальної структури суспільства, демократизація суспільних відносин, розширення об'єктів громадської думки, створення єдиного культурного простору взаємодії владних структур та громадської думки.

Поняття суб'єктів громадської думки, проблема їх визначення. Народ, нація, клас, соціальні спільноти, трудові колективи як суб'єкти громадської думки. Наукові дискусії щодо визначення суб'єктів громадської думки в умовах формування демократичного суспільства. Загальна характеристика об'єкта громадської думки. Проблема розширення об'єктів громадської думки.

Характеристика каналів висловлювання громадської думки: поняття, характеристика, особливості використання. Прямі канали висловлювання громадської думки: поняття, характеристика, специфіка використання.

Семінарське заняття 4.

Громадська думка як елемент суспільної свідомості.

Громадська думка як соціальний інститут

(2 год.)

План

1. Типи суджень громадської думки.
2. Поняття громадської думки як соціального інституту.
3. Умови інституалізації громадської думки.

Література:

1. Бекешкіна І.Є. Демократизація в Україні: соціологічний аналіз// Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства: Збірник наукових праць. Харків. Видавничий центр Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна, 2001. № 4. С.189-196.
2. Бекешкіна І.Є. Исследования общественного мнения в период демократизации// Социология: теория, методы, маркетинг. 2001. № 4. С. 218-223.
3. Вардомацкий А.П. Некоторые особенности постсоветского общественного мнения// Социол.исслед. 1998. № 9. С. 59-62.
4. Головаха Е. Трансформирующееся общество. Опыт мониторинга в Украине/ Киев, Институт социологии НАН Украины, 1996.
5. Левада Ю.А. От мнений к пониманию: социологические очерки. 1993 -2000. М.: Московская школа политических наук 2000/7 Социол.исслед. 2000. № 10. С. 37-43.
6. Лигами Л. Опросы общественного мнения как ритуал/РЖ, Социальные и гуманитарные науки. Серия II. 2000. № 4. С. 74-84.
7. Оссовський В.Л. Стан громадської думки в Україні: Українське суспільство на порозі третього тисячоліття/ Під ред.. М.О.Шульги. К.: Ін-т соціології НАН України. 1999. С 356-380.

8. Полторак В.А. Социология общественного мнения: Учебное пособие. Киев - Днепропетровск: Центр «СОЦИОПОЛИС». Изд-во «Арт-Пресс». 2000. С. 8-20, 29-32.
9. Токарева В. Еліас Канетті: концепція відносин влади і мас//Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 1998. № 6. С. 92-105.

Лекція 5.

Громадська думка і влада. (2 год.)

Природа і характеристика взаємозв'язку і взаємодії громадської думки і влади. Типологія відносин громадської думки і влади. Режими взаємодії громадської думки і влади. Легітимність влади і громадська думка. Громадська думка як фактор соціальних змін.

Громадська думка і політична діяльність: головні напрями взаємодії. Специфіка соціологічного підходу до аналізу функціонування громадської думки в політичній сфері, використання громадської думки в процесі організації та проведення виборчої компанії: підготовка до виборів (формування команди політичного лідера, розробка стратегії виборчої компанії, створення передвиборчої програми), організація виборчої компанії (обрання виборчого округу для балатування, висування та реєстрація кандидата, організація передвиборчої агітації).

Менеджмент виборчої компанії. Політичний маркетинг: поняття, функції, види. Формування за допомогою громадської думки "іміджу" політичних програм, кандидата в депутати.

Політична реклама: поняття, види, особливості використання. Референдум як форма вивчення та урахування громадської думки. Проблеми пов'язані з маніпулюванням громадської думки.

Семінарське заняття 5.

Громадська думка і влада.

(2 год.)

План

1. Громадська думка і політична діяльність: головні напрями взаємодії.
2. Специфіка соціологічного підходу до аналізу функціонування громадської думки в політичній сфері.
3. Громадська думка та прийняття рішень владними структурами.
4. Використання громадської думки в процесі організації та проведення виборчої компанії.

Література:

1. Безносков М. Отношение населения к политическим партиям// Бизнес-информ. 1997. № 6. С. 10-12.
2. Гавриленко И., Литвин А. Выборы как общественно-историческая ситуация: теоретические модели избирательного процесса// Социология: теория, методы, маркетинг. 2000. № 3. С. 119-130.

3. Дорожкина Т.Н. Речевой имидж политического лидера// Социол. исслед. 1997. №8. С. 30-35.
4. Ильясов Ф.Н. Политический маркетинг, или как «продать» вождя// Полит. исслед. 1997. №5. С. 88-100.
5. Королько В. Політична реклама: уроки виборів, проблеми// Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 1998. № 6. С. 53-66.
6. Оссовский В.Л. Общественное мнение о социологическом устройстве Украины// Социология: теория, методы, маркетинг. 2000. №4.. С. 106-125.
7. Петров О., Полтораки В. Опитувальні технології у виробничій компанії// Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 1998. № 4-5. С. 56-75.
8. Ротман Д.Г. Электоральные исследования: сущность и технология// Социол. исслед. 1998. « 9. С. 63-68.
9. Сергиенко Н.А. Способы воздействия на массовое сознание в ходе избирательной компании. К.:МАУП, 2000.
10. Усманов Б.Ф. Эффективность избирательного процесса: конструирование будущего// Социол.исслед. 2000. № 8. С. 53-60.

Лекція 6.

Особливості громадської думки у посткомуністичних суспільствах.

(2 год.)

Еволюція політичної громадської думки населення посткомуністичних суспільств. Вивчення стану громадської думки з питань соціальної справедливості. Громадська думка про національні відносини в Україні. Розвиток концепції Дж.Геллапа українськими соціологами. Вплив стану соціального диморфізму на ідентифікацію громадської думки в посттоталітарних суспільствах.

Інноваційні індикатори громадської думки, доречні у перехідних суспільствах: підтримка демократії і недемократичних альтернатив; корупція; ставлення до розширення Європи; економічний плюралізм; багатство і бідність; і демографія: вік, освіта, рід, місто-село тощо.

Країни: Болгарія, Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща, Румунія, Словаччина, Хорватія, Сербія, Білорусія, Україна.

Семінарське заняття 6

Функціонування і дослідження громадської думки
в посткомуністичних країнах та Україні

(2 год.)

План

1. Основні напрямки громадської думки у посткомуністичних суспільствах. Методологічне та методичне забезпечення досліджень громадської думки.
2. Громадська думка в Україні і її співвіднесення з посткомуністичним та західним світом.

3. Стан розвитку соціологічного вивчення громадської думки в Україні: електоральний напрямок вивчення громадської думки, соціальний портрет, маркетингові дослідження тощо.
4. Роль і місце громадської думки у трансформаційних процесах.

Література:

1. Бекешкіна І.Е. Громадська думка у суспільствах, що трансформуються // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 4. – С.218–222.
2. Слободянюк А.В. Роль громадської думки в процесі демократизації влади (історико-соціологічний аспект) // Вісник Київськ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Серія: Соціологія. Психологія. Педагогіка. - Вип. 10. - К., 2001. - С. 17 - 20;
3. Оссовський В.Л. Громадська думка про соціополітичний устрій України // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2000. - № 4.
4. Векторы перемен: социокультурные координаты изменений / В Кн.Левада Ю. От мнений к пониманию. - Москва: ВЦИОМ-МШПИ, 2000. - С.1-15.
5. Общественное мнение на переломе эпох: ожидания, опасения, рамки (К социологии политического перехода) / В Кн.: Левада Ю. От мнений к пониманию. - Москва: ВЦИОМ-МШПИ, 2000. - С.443-469.
6. Кокорська О ., Кокорський В . Проблема довіри в контексті політичної культури сучасного українського суспільства / Наукова збірка "Розвиток демократії в Україні". – К.: 2000. – 245 с.
URL: <http://www.dep.kiev.ua/confer/Conference%202000/Section%207/Kokorski.pdf>
1. Современное состояние и ресурсы механизмов массового влияния на общественное мнение. - Москва, 1999. - 21 с.
2. Левада Ю. Человек в поисках идентичности: проблема социальных критериев//Мониторинг общественного мнения: экономические и социальные перемены, 1997. №4.
3. Ядов В. Социальные процессы. Постсоветское пространство: идентичность и солидарность (тезисы). - Summer School Program, 1999.
URL: <http://www.sociology.ru/centr/arch-iadov.html>

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Громадська думка, громадські настрої, масова свідомість, точка зору, загальноприйняте твердження тощо: спільне і відмінне.
2. Сутність тези П.Бурдьє про те, що громадської думки не існує.
3. Основні підходи до вивчення громадської думки: історичний зріз та сучасність.
4. Сучасні теорії громадської думки.
5. Особливості соціологічного розуміння громадської думки і його співставлення з іншими підходами.
6. Предмет соціології громадської думки.
7. Громадська думка - елемент суспільних відносин.

8. Структура й основні характеристики громадської думки.
9. Основні функції громадської думки в сучасному суспільстві.
10. Роль громадської думки у вираженні групових інтересів.
11. Відображення соціальних потреб у масовій свідомості різних соціальних груп.
12. Соціальний контроль за допомогою громадської думки.
13. Загальні і специфічні закони функціонування громадської думки.
14. Достойнства і недоліки демографічного підходу до досліджень громадської думки
15. Поняття суб'єкта громадської думки.
16. Критерії вибору об'єкта громадської думки.
17. Об'єктивні і суб'єктивні фактори формування громадської думки.
18. Зміст і функції теоретико-пізнавальних досліджень громадської думки.
19. Поняття й основні характеристики політичної громадської думки.
20. Економічна громадська думка.
21. Психологічний підхід до вивчення громадської думки.
22. Етичні проблеми представлення соціологічної інформації.
23. Психологічні проблеми аналізу й інтерпретації даних масових опитувань.
24. Структура і функції пресових опитувань.
25. Способи виробництва думки з використанням засобів масової інформації.
26. Використання методів пропаганди у формуванні громадської думки.
27. Застосування статистичних методів у масових опитуваннях.
28. Організація проведення опитувань громадської думки.
29. Тематична структура громадської думки в Україні, Центрально-Східній та Західній Європі: спільне і відмінне та заповіді, що зумовили такий стан.
30. Методологічна та методична особливість вивчення громадської думки в посткомуністичних суспільствах.
31. Стан вивчення громадської думки в Україні: теоретико-методологічний та методичний аспекти.
32. Значення, способи застосування, використовувані методики електоральних видів дослідження громадської думки в Україні та світі
33. Маркетингові дослідження: валідність західних методик і специфічність української ситуації.
34. Значення та реальний вплив громадської думки на громадський процес у посткомуністичному світі та Україні. Змалюйте структуру громадської думки, використовуючи емпіричний приклад і обґрунтуйте її.
35. Основні функції громадської думки та їх реалізація в Україні.
36. Структура та функцій громадської думки в різних політичних системах.
37. Особливості в структурі і функціях громадської думки різних соціальних груп.
38. Функції громадської думки в становленні, зміцненні і функціонуванні демократії.
39. Фактори впливу на формування громадської думки і їх залежність від об'єкта, суб'єкта тощо.
40. Суб'єкти та цілі формування громадської думки.
41. ЗМІ в процесі формування громадської думки

42. Маніпулювання громадською думкою: спекулятивна та гуманістична цілі цілеспрямованого формування громадської думки.
43. Основні засоби і способи формування громадської думки під час виборів.
44. Сучасна ситуація із формуванням громадської думки в Україні.
45. Спонтанні та організовані способи ідентифікації громадської думки.
46. Опитування громадської думки: форми способи, процедура, інструментарій.
47. Роль медіа у відображенні та ідентифікації громадської думки
48. Основні парадигми дослідження громадської думки.
49. Сутність та особливості застосування основних методик збору інформації про громадську думку.
50. Застосування кількісних та якісних методів аналізу, представлення та інтерпретації результатів дослідження громадської думки.
51. Проблема коректності опитування та пояснення громадської думки.
52. Особливості громадської думки про виборчі питання: методологічний аспект
53. Громадська думка і суспільні настрої: спільне і відмінне в контексті виборчої кампанії: способи вивчення і розрізнення.
54. Основні напрямки і фактори спонтанного та цілеспрямованого формування громадської думки.
55. Способи, методи та цілі вивчення громадської думки урядовими службами.
56. Міжнародна громадська думка” та способи її ідентифікації
57. Маркетингові методи вивчення громадської думки.
58. Особливість природи та структури громадської думки про цінності
59. Методологічні та методичні особливості вивчення громадської думки в посткомуністичних суспільствах
60. Стан вивчення громадської думки в Україні: теоретико-методологічний та методичний аспекти.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Соціологія громадської думки»

Разом: 108 год. З них: лекції (12 год.), семінарські заняття (12 год.),
індивідуальна робота (4 год.), самостійна робота (40 год.), модульний контроль (4 год.),
семестровий контроль (36 год.), підсумковий контроль (іспит.)

Модулі (назви, бали)	Лекції (теми, бали)	Семінарські заняття (теми)		СР (бали)	ІНДЗ (бали)	Поточний контроль (вид, бали)	Підсумковий контроль (вид, бали)		
Модуль I	Тема 1. Громадська думка як соціальний феномен та об'єкт соціології. Історія вивчення громадської думки			0-5	0-30		ІСПИТ (0-40) РАЗОМ (0-100)		
		Семінарське заняття 1. Громадська думка як соціальний феномен та об'єкт соціології.	0-10						
	Тема 2. Етапи становлення громадської думки як соціального явища та як наукового поняття			0-5					
		Семінарське заняття 2. Етапи становлення громадської думки як соціального явища та як наукового поняття	0-10			МКР 0-25			
Модуль II	Тема 3. Основні чинники формування, форми прояву та критерії ідентифікації громадської думки			0-5		0-30			ІСПИТ (0-40) РАЗОМ (0-100)
		Семінарське заняття 3. Формування громадської думки	0-10						
	Тема 4. Громадська думка як елемент суспільної свідомості Громадська думка як соціальний інститут			0-5					
		Семінарське заняття 4. Громадська думка як елемент суспільної свідомості та як соціальний інститут	0-10					МКР 0-25	
Модуль III	Тема 5. Громадська думка і влада.			0-5	0-30			ІСПИТ (0-40) РАЗОМ (0-100)	
		Семінарське заняття 5. Громадська думка і влада.	0-10						
	Тема 6. Особливості громадської думки у посткомуністичних суспільствах			0-5					
		Семінарське заняття 6 Громадська думка в посткомуністичних країнах та Україні	0-10				МКР 0-25		

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Розділи (обсяг в годинах)	Вид контролю	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I.			
Проаналізуйте основні джерела та вияви громадської думки в сучасному світі.	Опитування чи письмова робота	0-5	
Поясніть місце і значення медіакомунікацій у формуванні та ідентифікації громадської думки	Опитування чи письмова робота	0-5	
Змістовий модуль II.			
Поясніть соціальний та ціннісний аспекти цілеспрямованого формування громадської думки	Опитування чи письмова робота	0-5	
Порівняйте функціональні відмінності громадської думки у демократичних та недемократичних політичних режимах	Опитування чи письмова робота	0-5	
Змістовий модуль III.			
Порівняйте громадську думку і реальну політичну ситуацію у посткомуністичних державах та Україні	Опитування чи письмова робота	0-5	
Порівняйте громадську думку і поведінку під час виборів в Україні: поясніть причини співпадіння чи неспівпадіння	Опитування чи письмова робота	0-5	
<i>Разом: 40 год.</i>	<i>Разом: 30 балів.</i>		

V. ІНДИВІДУАЛЬНА НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНА РОБОТА

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) є видом позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, навчально-дослідницького або проектно-конструкторського характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу, має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці і завершується обов'язковим звітом щодо його виконання.

Однією з форм самостійної роботи студентів є виконання індивідуальної науково-дослідної роботи у вигляді реферату, есе або конспекту першоджерела на відповідну тему з курсу «Соціологія громадської думки».

Реферат має містити такі складові частини:

- титульний аркуш;
- план реферату (зміст роботи із позначенням сторінок);
- вступ (обґрунтування актуальності обраної теми);
- основна частина;
- висновки;
- список використаної літератури.

Обсяг реферату має бути в межах 12-15 сторінок комп'ютерного набору (або від руки 15-18 сторінок) без списку літератури та додатків.

Усі розділи і підрозділи, що є у плані, повинні бути виділені в тексті заголовками та підзаголовками.

Текст розміщується на аркуші, обмеженому берегами: лівий – не менше 20 мм; правий – 15 мм; верхній – 15 мм; нижній – 15 мм. Вирівнювання тексту – по ширині, заголовків – по центру. Текст у комп'ютерному варіанті виконується шрифтом – Times New Roman, розміром – 14, інтервалом між рядків – 1,5. При написанні від руки потрібно дотримуватись зазначених берегів і не перевищувати інтервал між рядками більш 2.

Порядковий номер проставляється праворуч у верхньому куті сторінки. Першою сторінкою вважається титульний аркуш, на ньому порядковий номер не ставиться. Він проставляється на наступній сторінці далі по порядку.

Розділи або глави нумеруються арабськими цифрами, а підрозділи або параграфи – цифрою розділу і підрозділу через крапку. Наприклад, якщо розділ буде другим, то він позначається: Розділ 2: ... (далі йде назва розділу), а відповідно перший підрозділ цього розділу: 2.1. (далі йде назва підрозділу) і так далі за порядком до наступного розділу.

Список використаної літератури повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Укладаючи його, необхідно дотримуватись вимог державного стандарту. Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв творів. Бібліографічні записи повинні мати порядкову нумерацію.

Посилання на літературу робляться в тексті з позначенням їх порядкового номера в списку і сторінок через кому в прямокутних дужках. Наприклад: [6, 123], або на декілька підряд сторінок [7, 34-37]. Якщо посилання робиться на ціле джерело без зазначення конкретних сторінок, то вказується лише порядковий номер у списку в прямокутних дужках. Наприклад: [10]. Якщо на декілька джерел, то цифри номеру йдуть через крапку з комою. Наприклад: [10; 15] або [7;10;12].

ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНОГО ЗАВДАННЯ

<p>МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ Київський університет ім. Б.Д.Грінченка</p> <p>ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАВЧАЛЬНО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ із курсу “Соціологія громадської думки” на тему: “ ”</p> <p>Виконав(ла) студент(ка) _____інституту _____курсу _____групи <u>(прізвище, ім'я студента)</u> Перевірив:</p> <p>Київ – 2014</p>
--

ТЕМИ ІНДЗ

1. Методичні засади вивчення громадської думки інститутом Дж.Гелапа.
2. Напрямки досліджень, принципи організації і методи роботи центрів вивчення громадської думки у країнах Західної Європи.
3. Юристи про громадську думку. Концепція Ф. Гольцендорфа.

4. Психологічний підхід до розуміння громадської думки. Г.Тард та Г.Лебон
5. Новітні західні інтерпретації громадської думки. В.Ліпман, Г.Лассуел, П.Лазерфельд, Ф.Тоніс, Ж.Заллер
6. Основні етапи створення досліджень громадської думки в Україні.
7. Дослідження громадської думки у країнах СНД.
8. Прояви громадської думки як оціночного судження та соціального інституту у різні періоди розвитку людства.
9. Основні підходи до визначення структури і функцій громадської думки у сучасній соціології
10. Порівняльна характеристика функціональних відмінностей громадської думки у демократичних та недемократичних політичних режимах.
11. Амбівалентність як різновид громадської думки: джерела, причини та вияви у сучасній Україні.
12. Основні фактори та способи формування громадської думки у сучасній Україні.
13. Основні маніпулятивні технології формування громадської думки та цілі їх застосування.
14. Роль ЗМІ у формуванні громадської думки.
15. Діяльність основних українських служб опитування громадської думки
16. Порівняльний аналіз громадської думки та поведінки під час виборів: теорія, світовий досвід та українські реалії.
17. Форми ідентифікації громадської думки як інструменти впливу на неї та маніпуляції нею.
18. Розвиток соціології громадської думки в Україні та світі.
19. Громадська думка посткомуністичних країн у порівнянні із західним світом.
20. Громадська думка і вибори: світовий досвід та Україна.
21. Місце маркетингових досліджень в ідентифікації громадської думки в Україні.
22. Громадська думка та влада: проблеми взаємодії.
23. Проблема інституціалізації громадської думки в Україні.
24. Соціальні інтереси, громадська думка та Влада
25. Структура громадської думки: об'єкти, суб'єкти, канали висловлювання.
26. Загальна характеристика каналів висловлювання громадської думки.
27. Феномен та природа соціального настрою.
28. Соціальний настрій в системі соціологічних категорій.
29. Дослідження соціального настрою, самопочуття в західній соціології: історія і сучасність.
30. Дослідження соціального самопочуття в українській соціології.
31. Загальна характеристика методик соціологічного вчення соціального самопочуття.
32. Соціальне самопочуття населення України: теоретичний і практичний аспект.
33. Соціальне самопочуття української молоді.
34. Вивчення громадської думки в період проведення виборчої кампанії.
35. Політичний менеджмент: поняття, функції, види.

36. Громадська думка і організація масових компаній.
37. Громадська думка в діяльності політичних партій і суспільних рухів.
38. Референдум як форма вивчення і врахування громадської думки.
39. Використання громадської думки під час організації та проведення виборів в Україні.
40. Досвід використання громадської думки в процесі організації та проведення виборчої компанії за кордоном.
41. Громадська думка та лобіювання.
42. Проблема науковості опитувань громадської думки.

Завдання, зобов'язаний погодити її з викладачем. Окрім того індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується протягом навчального курсу, і викладач може призначити захист проведеної студентом роботи.

Критерії оцінювання ІНДЗ:

№ зп	Опис критерію	Максимальна кількість балів
1	Відповідне зовнішнє оформлення, чітка структура, відповідне оформлення літератури	5
2	Відповідність змісту планові та темі ІНДЗ, повне висвітлення теми	20
3	Позитивний захист роботи	5
Разом		30 балів

Шкала оцінювання ІНДЗ

Рівень виконання	Кількість балів, що відповідає рівню	Оцінка за традиційною системою
Високий	21-30	Відмінно
Достатній	11-20	Добре
Середній	6-10	Задовільно
Низький	0-5	Незадовільно

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни «Політологія».

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ

Розрахунок рейтингових балів

за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів
1	<i>Відвідування лекцій</i>	<i>0-6 (разом 0-6)</i>
2	<i>Відвідування семінарських занять</i>	<i>0-6 (разом 0-6)</i>
3	<i>Усна відповідь на семінарському занятті</i>	<i>0-10 (разом 0-60)</i>
4	<i>КМР</i>	<i>0-25 (разом 0-75)</i>
5	<i>Самостійна робота</i>	<i>0-5 (разом 0-30)</i>
6	<i>ІНДЗ</i>	<i>0-30</i>
7	Підсумковий бал	<i>0-207</i>
8	Коефіцієнт	<i>3,45</i>
9	ІСПИТ	<i>0-40</i>
10	РАЗОМ	<i>0-100</i>

В балах		За шкалою ECTS	
79-88	відмінно	90-100	A
66-78	добре	82-89	B
		75-81	C
53-65	задовільно	69-74	D
		60-68	E
52 і нижче	незадовільно	35-59	FX
		1-34	F

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ:

1. Соціологія громадської думки. Робоча навчальна програма. – К.: Видавництво «Університет» КУ імені Б.Д. Грінченка, 2013. – 30 с.
2. опорні конспекти лекцій;
3. плани семінарських занять з політології та завдання для самоконтролю;
4. роздатковий матеріал у вигляді таблиць та схем; є у електронному варіанті

ПИТАННЯ ДО ІСПИТУ

1. Громадська думка, громадські настрої, масова свідомість, точка зору, загальноприйняте твердження тощо: спільне і відмінне.
2. Сутність тези П.Бурдьє про те, що громадської думки не існує.
3. Основні підходи до вивчення громадської думки: історичний зріз та сучасність.
4. Сучасні теорії громадської думки.
5. Особливості соціологічного розуміння громадської думки і його співставлення з іншими підходами.
6. Предмет соціології громадської думки.
7. Громадська думка - елемент суспільних відносин.
8. Структура й основні характеристики громадської думки.
9. Основні функції громадської думки в сучасному суспільстві.
10. Роль громадської думки у вираженні групових інтересів.
11. Відображення соціальних потреб у масовій свідомості різних соціальних груп.
12. Соціальний контроль за допомогою громадської думки.
13. Загальні і специфічні закони функціонування громадської думки.
14. Достойнства і недоліки демографічного підходу до досліджень громадської думки
15. Поняття суб'єкта громадської думки.
16. Критерії вибору об'єкта громадської думки.
17. Об'єктивні і суб'єктивні фактори формування громадської думки.
18. Зміст і функції теоретико-пізнавальних досліджень громадської думки.
19. Поняття й основні характеристики політичної громадської думки.
20. Економічна громадська думка.

21. Психологічний підхід до вивчення громадської думки.
22. Етичні проблеми представлення соціологічної інформації.
23. Психологічні проблеми аналізу й інтерпретації даних масових опитувань.
24. Структура і функції пресових опитувань.
25. Способи виробництва думки з використанням засобів масової інформації.
26. Використання методів пропаганди у формуванні громадської думки.
27. Застосування статистичних методів у масових опитуваннях.
28. Організація проведення опитувань громадської думки.
29. Тематична структура громадської думки в Україні, Центрально-Східній та Західній Європі: спільне і відмінне та заповіді, що зумовили такий стан.
30. Методологічна та методична особливість вивчення громадської думки в посткомуністичних суспільствах.
31. Стан вивчення громадської думки в Україні: теоретико-методологічний та методичний аспекти.
32. Значення, способи застосування, використовувани методики електоральних видів дослідження громадської думки в Україні та світі
33. Маркетингові дослідження: валідність західних методик і специфічність української ситуації.
34. Значення та реальний вплив громадської думки на громадський процес у посткомуністичному світі та Україні. Змалюйте структуру громадської думки, використовуючи емпіричний приклад і обґрунтуйте її.
35. Основні функції громадської думки та їх реалізація в Україні.
36. Структура та функцій громадської думки в різних політичних системах.
37. Особливості в структурі і функціях громадської думки різних соціальних груп.
38. Функції громадської думки в становленні, зміцненні і функціонуванні демократії.
39. Фактори впливу на формування громадської думки і їх залежність від об'єкта, суб'єкта тощо.
40. Суб'єкти та цілі формування громадської думки.
41. ЗМІ в процесі формування громадської думки
42. Маніпулювання громадською думкою: спекулятивна та гуманістична цілі цілеспрямованого формування громадської думки.
43. Основні засоби і способи формування громадської думки під час виборів.
44. Сучасна ситуація із формуванням громадської думки в Україні.
45. Спонтанні та організовані способи ідентифікації громадської думки.
46. Опитування громадської думки: форми способи, процедура, інструментарій.
47. Роль медіа у відображенні та ідентифікації громадської думки
48. Основні парадигми дослідження громадської думки.
49. Сутність та особливості застосування основних методик збору інформації про громадську думку.
50. Застосування кількісних та якісних методів аналізу, представлення та інтерпретації результатів дослідження громадської думки.

51. Проблема коректності опитування та пояснення громадської думки.
52. Особливості громадської думки про виборчі питання: методологічний аспект
53. Громадська думка і суспільні настрої: спільне і відмінне в контексті виборчої кампанії: способи вивчення і розрізнення.
54. Основні напрямки і фактори спонтанного та цілеспрямованого формування громадської думки.
55. Способи, методи та цілі вивчення громадської думки урядовими службами.
56. „Міжнародна громадська думка” та способи її ідентифікації
57. Маркетингові методи вивчення громадської думки.
58. Особливість природи та структури громадської думки про цінності
59. Методологічні та методичні особливості вивчення громадської думки в посткомуністичних суспільствах
60. Стан вивчення громадської думки в Україні: теоретико-методологічний та методичний аспекти.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Громадська думка: теоретичні та методичні проблеми дослідження. К., 2001
2. Общественное мнение на переломе эпох: ожидания, опасения, рамки (К социологии политического перехода) / В Кн.: Левада Ю. От мнений к пониманию. - Москва: ВЦИОМ-МШПИ, 2000
3. Полторак В. Социология общественного мнения. - Днепропетровск: Арт-Пресс, 2000. - 264 с.
4. Громадська думка теоретичні та методичні проблеми дослідження / За ред. В.Л.Оссовського. – К.: Стилос, 2001. – 168 с.
5. Лавріненко Н. Гендерні відмінності громадської думки населення України // Україна–2002. Моніторинг соціальних змін. – К.: ІС НАНУ, 2002.
6. Бекешкіна І.Е. Громадська думка у суспільствах, що трансформуються // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 4.
7. Нозль-Нойман З. Общественное мнение. Открытие спирали молчания. М.:Прогресс-Академия. Весь мир, 1996.
8. Матусевич В. Общественное мнение: критерии идентификации // Социология: теория, методы, маркетинг, №2, 2000. - С.5-15
9. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. К.: Наукова думка, 1996.
10. Авченко В. Теория и практика политических манипуляций в современной России. - М.: 2002.

Додаткова рекомендована література:

1. Авченко В. Теория и практика политических манипуляций в современной России. - М.: 2002.
2. Актуальные проблемы изучения и формирования общественного мнения, его использование в управлении социальными процессами. М., 1987.

3. Андреев Э., Осипов Г. Методы измерения в социологии. - Москва : Наука , 2003.
4. Бекешкина И. Исследования общественного мнения в период демократизации // Социология: теория, методы, маркетинг, №4, 2002.
5. Бекешкіна І.Е. Громадська думка у суспільствах, що трансформуються // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. – 2001. – № 4.
6. Бурдые П. Общественное мнение не существует // Социология политики. – М., 1993.
7. Гавра Д.Общественное мнение как социологическая категория и как социальный институт. СПб., 1995.
8. Глазкова С. Общественное мнение как фактор социального изменения: проблемы теории // Проблемы теоретической социологии, СПбГУ, 2003
9. Головаха Е., Панина Н., Горбачик А. Измерение социального самочувствия: тест ИИСС / Социология: 4М, 1998, №10.
10. Городенко Л. Формування і функціонування громадської думки (масово-комунікаційний аспект): Дисертація. - К. - 2001.
11. Громадська думка та електоральні настрої: червень 2003 р / Матеріали до прес-конференції. - ЦСМ-УІСД, 2003.
12. Громадська думка: теоретичні та методичні проблеми дослідження. К., 2001.
13. Кирбят`єв О. Засоби масової інформації як фактор формування громадської думки / Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії, №6, 2002.
14. Кокорська О ., Кокорський В . Проблема довіри в контексті політичної культури сучасного українського суспільства / Наукова збірка "Розвиток демократії в Україні". – К.: 2000.
15. Королько В. Основы публик рилейшнз. М.: Рефл-бук, 2000.
16. Короткова Л. Социология общественного мнения. Конспект лекций. - Санкт-Петербург, 2000.
17. Кушерець В. Соціологія громадської думки. - К., 1997
18. Кушерець В. Формування громадської думки. - К., 1992
19. Лавріненко Н. Гендерні відмінності громадської думки населення України // Україна–2002. Моніторинг соціальних змін. – К.: ІС НАНУ, 2002.
20. Левада Ю. От мнений к пониманию. - Москва: ВЦИОМ-МШПИ, 2000.
21. Матусевич В. Субъект общественного мнения: теоретические и методические проблемы определения // Социология: теория, методы, маркетинг, №1, 2002.
22. Мендельсон М. Громадська думка і державні органи влади: досвід взаємодії // Матеріали семінару „Громадська думка і політика”, 21-23 листопада 1997 року, м. Київ.
23. Методика изучения общественного мнения. М., 1992.
24. Михайлов В.А. Общественное мнение как социальное явление // Вестник УлГТУ, №2, 2002.
25. Ноэль-Нойманн Э. Общественное мнение. Открытие спирали молчания. – М., 1996.

26. Общественное мнение как социальный институт//Тонус. Научно-публицистический альманах. - №4. -1998. - С.210-215.
27. Общественное мнение на переломе эпох: ожидания, опасения, рамки (К социологии политического перехода) / В Кн.: Левада Ю. От мнений к пониманию. - Москва: ВЦИОМ-МШПИ, 2000.
28. Общественное мнение: механизм формирования, функции, проблемы изучения. В кн.: Социология. Учебник для вузов / Под ред. проф. В.Н.Лавриненко. - М. Культура и спорт, ЮНИТИ, 1998.
29. Оссовский В. Поллинг versus социологическое исследование общественного мнения // Социология: теория, методы, маркетинг, №4, 2002. - С.207-214
30. Оссовський В. Проблема взаєморозуміння журналістів і соціологів. – К.: Прес-клуб Міжнародного фонду "Відродження", 2000.
31. Оссовський В.Л. Громадська думка: спроба соціологічної інтерпретації. -К.: Інститут соціології НАНУ, 1999.
32. Оссовський В.Л. Соціальні передумови формування та функціонування суб'єктів громадської думки // Громадська думка: теоретичні та методичні проблеми дослідження. – К.: ІС НАНУ, 2001.
33. Паниотто В. Максименко В. Количественные методы в социологических исследованиях. - Киев , 2003.
34. Полторак В.А. Социология общественного мнения. Учебное пособие. – Киев – Днепропетровск. – 2000.
35. Санмен С., Брэдберн Н. Как правильно задавать вопросы: введение в проектирование массовых обследований / Пер. с англ. М.: Институт Фонда Общественное мнение, 2002.
36. Современное состояние и ресурсы механизмов массового влияния на общественное мнение. - Москва, 1999.
37. Судак Л. Социология общественного мнения // Социально-политический журнал. 1995. - № 1.
38. Сурмин Ю. Теория общественного мнения. - М., 1999. - 72 с.
39. Фесенко В. Феномен международного общественного мнения в контексте отношений центр-периферия / Матеріали міжнародного наукового семінару «Теорії світосистем». – Харків, 21-22 червня 2000 р.
40. Халтобин В. О. Общественное мнение как социальная система и антисистема // Методология, теория и практика социологического анализа современного общества: Сборник научных работ, Харьков. – 2001.
41. Ярош О. ЗМІ як дзеркало громадської думки. Проблеми коректної презентації результатів соціологічних опитувань. - К.: УНЦПД, 2001.